

δύναμιν ἦν ἐστέγασε καὶ τὴν ἰσχὺν ἦν ἔσχε καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν ἦν ἐνέκλεισε. Λέγει τὰ θαυμαστά γεγονότα τοῦ παρελθόντος, καὶ τὴν βοήν τῶν ἐνικυτῶν τῶν μεμακρυσμένων ἀπῆχε, καὶ μνημονεύει τῶν θορύβων τῶν ἄλλοτε, καὶ τὴν ζωὴν τὴν ἀποικοιμένην μαρτυρεῖ. Καὶ ὕστερον, λέγει τὴν βαθμιαίαν ἐγκατάλειψιν, καὶ τῶν καιρῶν τὴν μεταβολήν, καὶ τὴν ματαίαν κατὰ τοῦ Χρόνου εἰς ὃν οὐδὲν δύναται ν' ἀντιστῆ πάλιν, καὶ τὸ γῆρας τὸ βραδύ ἀλλ' ἀδυσώπητον, καὶ τὴν κατὰ τῆς ἀνηλεοῦς Εἰμαρμένης ἄσκοπον ἀντίδρασιν. Καὶ ἀφοῦ διηγηθῆ πάντα ταῦτα, θρηνεῖ θαρρεῖς τόρα, ἀφῶνως ὡς ὅλοι οἱ γεναῖοι, ἀλλὰ πόσον πενθίμως, θρηνεῖ τὴν σημερινήν του μόνωσιν καὶ τῶν ἀδελφῶν του τὴν πῶσιν καὶ τὴν ἄφυκτον καὶ τυφλὴν μοῖραν, ἣτις μεταλλάσσει τῶν πραγμάτων τὴν ὕψιν, καὶ ἀφαιρεῖ τὴν ρώμην καὶ τὴν ὑπαρξιν, καὶ μεταστρέφει τῶν ἀναγκῶν τῆς ἀνθρωπότητος τὴν βέουσαν φύσιν, καὶ πότε ἐξαιρεῖ τῶν ἔργων καὶ τῶν ἰδρυμάτων τοῦ Πολέμου τὴν ἀξίαν

καὶ τὴν εὐκλειαν καὶ πότε τῶν ἔργων καὶ τῶν ἰδρυμάτων τῆς Εἰρήνης ἀναδεικνύει τὴν χρησιμότητα. Καὶ ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ κωνοειδοῦς λόφου ἐφ' οὗ ἴσταται, ἐπιφανὲς καὶ μελαγχολικὸν ἐρείπιον, πρόγονος ἔνδοξος κ' ἐπιθάνατος, ἀνωφελῆς ἀπομαχος καὶ ἄχρηστος, βλέπει πέραν τὸν κάμπον, τὴν Αἰτωλίαν πᾶσαν ἣς ἐπὶ τοσοῦτον ἄλλοτε ἐδέσποσε, τοὺς δρυμοὺς αὐτῆς καὶ τὰς λίμνας καὶ τοὺς ἀγρούς καὶ τὰς καπνοφυτείας καὶ τὴν ἄλλην καλλιεργημένην γῆν καὶ τὸν ἀρτίτευκτον σιδηρόδρομον διερχόμενον ἐν τάχει καὶ συρίζοντα ὡς νὰ σαλιζῆ ὀξέως τὸ ἐγερτήριον νέας ἐποχῆς, καὶ μυστικὴ ὀργὴ ἐξογκόνει βεβαίως τὰ ἄψυχα στήθη του, καὶ συναισθάνεται ἴσως καὶ αὐτὸς ὅτι εἶνε ζένος πλέον πρὸς τὴν ὑπ' αὐτὸν χώραν, κ' εὐρίσκει πιθανῶς καὶ ὁ ἴδιος ὅτι ἀρκετὰ ἔζησε, καὶ ὅτι ἀργεῖ νὰ φυσήσῃ ὁ ἄνεμος ὅστις θὰ τὸν ρίψῃ καμμίαν νύκτα, ἐν πατάγῳ πετρῶν κυλιομένων, κάτω τοῦ ὑψηλοῦ θρόνου του . . .

ΜΙΧΑΗΛ ΜΗΤΣΑΚΗΣ

ΜΗΤΡΥΙΑ

Διήγημα

Συνέχεια· ἴδε σ. 75

Ἐπειτα τὴν στοργὴν τοῦ Παύλου καὶ τῆς Ἀνθῆς, τῶν ἡγαπημένων ὄρφανῶν, τὰ ὁποῖα ὡς ἴδια τέκνα θὰ περιεθαλπε, τὴν ἀνέπλασεν ὡς τὴν ἀγνοτάτην εὐτυχίαν τῆς νέας τῆς ζωῆς, τὴν προετίμα ὅλου τοῦ ὑλικοῦ ὄλθου, ὅστις τὴν ἐπεριμένεν ἐν τῇ παρὰ τὴν Πλατεῖαν τῆς Ὁμοιοῖας οἰκίᾳ.

Τοῦτο ἐφαίνετο. Ὁ Παῦλος τὸ ἐβλεπεν εἰς ἕκαστον κίνημα, εἰς ἕκαστον βλέμμα, εἰς πᾶσάν τῆς λέξιν. Θὰ εἶχε μητροϊάν, οἷαν δὲν ὠνειρευθῆ ἀκόμη κανὲν τῶν ὄρφανῶν τοῦ κόσμου· θὰ εὕρισκε παρ' αὐτῇ τὴν συμβουλὴν φίλης πεφωτισμένης, τὴν ἀγάπην καρδίας σχεδὸν μητρικῆς. Πλὴν . . . ὑπῆρχε μία φοβερὰ ἐναντιότης, περίπτωσις παράδοξος καὶ ἀπίθανος, ἐν μυστικῶν κεκρυμμένον βαθύτατα, τὸ ὁποῖον ἂν ἐμάντευεν αἰφνης ἡ Ἐρμινία, μεθ' ὅλην τὴν στερότητα τοῦ χαρακτήρος τῆς καὶ τὴν γνῶσιν ἣν εἶχε τοῦ κόσμου, θάπτεμενεν ἄφωτος, θὰ ἐκλονίζετο ἀλγινῶς τὸ στήθος τῆς καὶ θὰ διεστέλλοντο οἱ μελανοὶ τῆς ὀφθαλμοί . . .

Τὴν εἰκόνα ταύτην τῆς ἐντρόμου ἐκπλήξεως ἀκαταρίστα ἐπιμόνως ἡ φαντασία τοῦ Παύλου, ἐν ᾧ τὴν ἐβλεπεν ἐνώπιον του καθήμενην, ἐν ᾧ τὴν ἤκουεν ὀμιλοῦσαν περὶ κοινῶν ἡδῆ καὶ ἀδιαφόρων θεμάτων, ἐν ᾧ ἀπῆντα ὀλιγόλογος καὶ ἀμήχανος εἰς τὰς ἐρωτήσεις τῆς. Ἡ συνομιλία τῶν δὲν εὐρίσκατο ἀπ' ἀρχῆς εἰς τὸ σταθερὸν αὐτῆς στάδιον. Περιεπλανᾶτο ἐδῶ κ' ἐκεῖ, ἔλεγες, ἀσκόπως, περιμένουσα ἕως οὗ εἰσέλθῃ εἰς μίαν ἐπιθυμητὴν ὁδόν. Κάτι τὴν ὄθει, κάτι τὴν ἀνεχαίτιζεν. Ὁ Παῦλος ἠγωνίζετο νὰ ποφύγῃ ἐν θεμα· αὐτὴ τὸ ἐπέδιωκε παντὶ σθένει . . . Ἡ ὑπόκωφος πάλιν πα-

ρετάθη, ἀλλ' ὑπερίσχυεν ἐπὶ τέλους ἡ γυνή. Ἦρπασε ταχεῖα μίαν λέξιν, ριφθῆσαν ἀδεξίως ὑπὸ τοῦ ἀντιπάλου, καὶ ἤρχισε νὰ ὀμιλῆ περὶ τῶν μελλόντων σχεδίων. Εὐθύς ἀπὸ τῶν πρώτων ὑπαινιγμῶν ὁ νέος ἠναγκάσθη νὰ διαστείλῃ τὰ χεῖλη του εἰς τὸ γλυκύτερον τῶν μειδιαμάτων, ἐξ ὧν ἐδύνατο νὰ ἐπιτηδευθῆ, συνθλίβων συγχρόνως εἰς τὰς χεῖράς του μὲ νευρικὰς συγκινήσεις, τὸ ἰόχρουν αὐτοῦ μετὰξινον μανθῆλιον. Ἡ Ἐρμινία ἐξηκολούθει εὐπαρησίαστος· ἡ γλῶσσά τῆς ἐκινεῖτο πλήρης ἀγάπης καὶ εἰλικρινείας· ἐφαίνετο τὸσον εὐδαίμων, τὸσον εὐχαριστημένη!

« Ὁ Θεὸς μοῦ ἐπεφύλασσε μίαν εὐτυχίαν, — τῷ εἶπε μεταξὺ πολλῶν ἄλλων — τὴν ὁποίαν, νομίζω, οὔτε ἐγὼ οὔτε καμμία ἄλλη κόρη ἐφαντάσθη ποτέ. Γίνομαι μήτηρ, προτοῦ νὰ γίνω μήτηρ· καὶ τὰ πρώτὰ μου παιδιὰ θὰ ἦνε δύο πλάσματα ἐξαιρετά, ἀνεπτυγμένα, λατρευτά, ὅσον εὐχομαι νὰ ἦνε καὶ τὰ παιδιὰ τοῦ θάποκτῆσῃ κατόπιν. Ἄχ, φαντάζομαι τὴν ἀγάπην, ποῦ θὰ μας συνδέῃ ὅλους ἐκεῖ μέσα . . . αὐτὸ φαίνεται ἀπὸ τόρα . . . ἀγαπώμεθα προτοῦ κάμωμεν ὅλοι μας μίαν εὐλογημένην οἰκογένειαν. Σένα πρὸ πάντων, Παῦλε μου, ἔχεις ἐκτιμῆσει τόρα πειρὰ πόσο σ' ἀγαπῶ. Τὸ ὄνομά μου, προφερόμενον ἀπὸ τὸν πατέρα σου, δὲν θάντηχῆ 'στ' αὐτιά μου τόσο γλυκά, ὅσον ἓνα ὄνομα τοῦ θάκούου ἀπὸ τὰ δικά σου χεῖλη . . . Εἶσαι νέος καὶ τόρα ἐμβαίνεις εἰς τὸ στάδιόν σου. Σὲ περιμένουν ἡμέραι ἐνεργείας, ἡμέραι ἀγώνων, ἡμέραι δοκιμασιῶν — ποῖος ἤξεύρει! — ἡμέραι θριάμβων. Θὰ σε φρουρῆ καὶ θὰ σε ἀνταμειβῆ ἡ

ἀγάπη μου· εἰς κάθε σου περίστασιν θὰ εὐρίσκης εἰς τὰς ἀγκάλας μου τὴν μητρικὴν παρηγορίαν καὶ τὸ θάρρος. ὦ, θὰ γίνω ἀξία διὰ τοῦτο. . . ἂν ἡ στοργὴ ᾗνε τὸ μόνον προσὸν τῆς μητρός, σὲ βεβαιῶ ἐγὼ δὲν θὰ αἰσθάνωμαι διὰ σένα ὀλιγωτέραν ἀπὸ τὴν μητέρα σου. . .

— Σὰς εὐχαριστῶ » ἀπήντησε πολὺ συγκινημένος ὁ Παῦλος, ἀφίνων τὴν χεῖρά του ἐντὸς τῆς ἰδικῆς τῆς καὶ μόλις τολμῶν νάτενιση τὰ δακρύβρεκτα αὐτῆς ὄμματα. « Δὲν εἶνε χρεία νὰ σας πῶ πόσον εἶμαι εὐτυχὴς διὰ τὴν ὠραίαν ἐκλογὴν τοῦ πατέρα... Ἦτο ἀνάγκη νὰ τὴν κάμῃ, καὶ μὴ νομίζετε ὅτι αἰσθάνηκα ποτὲ τὴν παραμικρὰν δυσαρέσκειαν, ὅπως συνηθῶς τὰ παιδιὰ, ὅσαις φορὰς ἐσκεπτόμουν ὅτι ὁ πατέρας μου θὰ ἔξαναπαντρέυετο. Σὰς ὀμιλῶ εὐλικρινῶς. Εἶνε τόσο νέος ἀκόμη ὁ καίμενος ὁ μπαμπᾶς καὶ ἔχει τόση ἀνάγκη... τὸν βλέπω ἐγὼ... ζωῆς τρυφερωτέρας, εὐτυχίας συζυγικῆς, τὴν ὁποίαν πολὺ ἐνωρίς ἐστερήθη... Ἐγὼ τοῦ το ἔλεγα ἀπὸ χρόνια: πατέρα μου πρέπει νὰ πανδρευθῆτε... Ἄν ἐπεθυμοῦσα τὸν γάμον του, φαντάζεσθε τώρα πόσον ἐπεθυμοῦσα τὸν γάμον του μὲ σὰς... Πιστεύσατέ με· καμμιά, καμμιάν ἄλλη ἀπ' ὅσαις ἐγνώριζα δὲν εὐρισκα καλὴ νάντικαταστήσῃ τὴν μητέρα μου. . . Ἐχω πεποιθῆσιν εἰς τὴν καρδίαν σας· δὲν θὰ κάμω καμμίαν διάκρισιν μεταξὺ ἐκείνης καὶ ὑμῶν. Καθὼς εἶπατε, ἡ στοργὴ σας θὰ ᾗνε τὸ στήριγμα τῆς ζωῆς μου καὶ θὰ ᾗμαι εὐτυχὴς, ὡς ὅταν ἔζη ἀκόμη ἡ μητέρα μου... »

Ἐξηκολούθησεν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τόνου ἡ συνομιλία — μαρτύριον ἀπαραδειγμάτιστον διὰ τὸν Παῦλον. Ἐψεύδετο. Ἦτο πλαστὴ ἡ γλυκύτης τῶν μειδιαμάτων του, ἡ τρυφερότης τῶν λόγων του, ὅλα ἐκεῖνα τὰ αἰσθητάματα τὰ ὁποῖα ἠναγκάζετο νὰποκαλύπτῃ. Μόνον τὰ δάκρυά του, ὅταν εἰς τὸ τέλος ἐδάκρυσε, μόνον αὐτὰ ᾗσαν ἀληθῆ. Ἡ συγκίνησις του ᾗτο τόση, ἡ ἐκ τῆς συναισθήσεως τῆς οἰκτρᾶς αὐτοῦ θέσεως, τῆς ἀπάτης, τὴν ὁποίαν μετήρχετο, τῆς νοθείας, τὴν ὁποίαν ἐξέχυνεν ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς μᾶλλον ἐγκαρδίου εὐλικρινείας, — ὅπως θὰ ἠναγκάζετο νὰ κάμῃ εἰς τὸ ἐξῆς πάντοτε, — τόση ᾗτο ἡ νευρικὴ ἐκλυσις, ὥστε τὰ δάκρυα ἀνέβλυσαν αὐτομάτως. Ἡ ὄρασις του ἐθολώθη καὶ τὴν ἐβλεπεν ἐνώπιόν του ἀσαφῆ καὶ συγκεχυμένην ὡς ὄπτασιαν... Ἄ, καὶ τῷ ἐφαίνεται ὄπτασις τῷ ὄντι ὅλη αὐτὴ ἡ παράδοξος ἱστορία: Ἐκείνη, ἣν ἠγάπα, δακρύουσα, κρατοῦσα τὴν χεῖρά του, μὲ φωνὴν συγκινημένην νὰ ὀριζήσῃται εἰς αὐτὸν ἀγάπην αἰώνιον!..

Μόλις ἀνεκουφίσθη, ὅταν εἰσῆλθεν ἡ ἀγαθὴ κυρία Ζιβρόα, ἣτις ἂν καὶ πολὺ ἰσχνὴ καὶ πολὺ λευκὴ, ἐξηκολούθει νὰ ᾗνε γυνὴ τοῦ κόσμου καὶ τῇ ᾗρεσκε νὰ ὀμιλῇ περὶ τῶν χορῶν, τῶν θεάτρων καὶ τῶν θερινῶν ταξιδίων.

Ἄλλὰ καὶ πάλιν, ὅταν ὁ νέος ἠγέρθη νὰ φύγῃ,

τὸν συνώδευσεν ἡ Ἐρμινία μέχρι τοῦ προδρόμου· καὶ ἐκεῖ, θλίβουσα αὐτῷ μετὰ πολλῆς στοργῆς τὴν χεῖρα, τὸν ἐπλησίασε πολὺ, ὅσον ποτὲ ἄλλοτε. Τὸν ἔψαυσαν οἱ μελανοὶ τῆς βόστρυχοι... ἠσθάνθη τὴν πνοὴν τῆς ψυχραίνουσαν τὸν τράχηλόν του... Ἦσαν μόνον.

« Στὸ καλὸ, παιδί μου » τῷ εἶπε μὲ ὕφος περιπαθὲς καὶ προστατευτικόν. « Ἐλα, μὴ με ξαπαπῆς πιά δεσποινίδα... θέλω νάκούσω τώρα γιὰ πρώτη φορὰ τ' ὄνομα, ποῦ θὰ μου δίδῃς. . . θέλω νὰ με πῆς μητέρα... »

— Μητέρα... » ἐφέλλισεν ὁ Παῦλος σχεδὸν ἀσυνειδήτως.

Συγγχρόνως μὲ τὴν λέξιν, ἐκλινεν ἡ ἀγγελικὴ κόρη καὶ ἀπέθηκεν ἐν φίλημα ἐπὶ τοῦ μετώπου του. Ῥίγος ἀστραπιαῖον διέτρεξε τὸ σῶμά του. Ἐπλησίασε καὶ αὐτὸς εἰς τὰ χεῖλη του τὴν χεῖρα, τὴν ὁποίαν ἐκράτει, καὶ κατῆλθε τὴν κλίμακα τεθορυβημένος, σκοτοδινιῶν.

Τὸ πρῶτόν τῆς φίλημα. . . ἐπὶ τοῦ μετώπου του ἐκεῖ δεξιᾶ, ὀλίγον ἄνωθεν τοῦ ὀφθαλμοῦ... Πῶς τὸ ὠνειρεύετο μίαν φορὰν, καὶ πῶς τὸ ἐλάβανε σήμερον. . . φοβερόν πρωτόλειον τῶν σπαραγμῶν, τοὺς ὁποίους ἐπηγγέλλετο τὸ μέλλον!

Γ'.

Ἦτο τὸ πρῶτον ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ μάθημα τοῦ κ. Ἀνδρεάδου, μετὰ τὴν ἐπίσημον κοινοποίησιν τοῦ γάμου του. Πρὸ τῆς ἐνάρξεως συνωθοῦντο οἱ φοιτηταὶ ἐν τῇ εὐρείᾳ αἰθούσῃ καὶ ἐπλήρουν τὰ θρανία, φαιδροὶ, γελῶντες εὐφυολογοῦντες. Πολλοί, πρὶν καθήσωσιν εἰς τὰς θέσεις των, ἀντήλασσαν νεύματα συνεννοήσεως μετὰ τῶν φίλων των. Τὸ κυριώτερον τῶν συνθηματικῶν τούτων ᾗτο ἡ προσέγγισις τῶν παλαμῶν ἐν σχήματι χειροκροτήσεως. Τὸ ἀντικείμενον τῆς γενικῆς ὀμιλίας ἐννοεῖται ποῖον ᾗτο. Πρὸς τὸ συνοικέσιον τοῦ καθηγητοῦ των ἐξεδηλοῦντο ὅλοι εὐμενέστατοι. Ὅσοι ἐγνώριζον τὴν νύμφην ᾗσαν βέβαιοι περὶ τῆς εὐτυχίας του ἕκαμον δ' εἰς τοὺς ἄλλους τὰς ἀρίστας περὶ ἐκείνης συστάσεις. Μόνον ὀλίγοι στωϊκοὶ διετήρουν τὴν συνήθη ἀπάθειαν, ὑποκριτικὴν ὡς ἐπιτοπλεῖστον, καὶ ἔτι ὀλιγώτεροι ἐμεμφιμοῖρουν χαμηλοφώνως κατὰ τοῦ πραξικοπήματος, ἀποστρεφόμενοι φαίνεται κατ' ἀρχὴν τὸν δεῦτερον γάμον.

Ἐν τούτοις ἡ λάλος εὐθυμία ἐπλήρου τὴν αἰθουσαν γλυκεὸς θερύβου. Ἡ συρροὴ ἐγίνετο ὅλοεν μεγαλητέρα· ὅσοι δὲν εὕρισκον θέσιν παρετάσσοντο κατὰ τὸ σῆμα ὄρθιοι ἐκατέρωθεν τῆς ἔδρας. Αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου, κλίνοντες πρὸς τὴν δύσιν, εἰσέρχοντο διὰ δύο ἐκ τῶν πολλῶν παραθύρων,* ἀποτυποῦσαι ἐπὶ τοῦ ἀπέναντι τοίχου ἐρυθρότατα καὶ ἐπιμυρῆκα σχήματά των. Εἷς κλητῆρ, μὲ τὰς κνιρινὰς γλαυκάς ἐπὶ τῆς βαθυκυάνου στολῆς, ἤναπτε τὰ βάρμηφ τοῦ φωταερίου, πατῶν ἐπὶ τῶν θρανίων. Τὸ τεχνητὸν φῶς ὡχρὰ καὶ ἐπάλλετο

πρὸ τῶν ἀκτίων τοῦ ἡμερινοῦ φωστῆρος, ὡσεὶ ἀνομομονοῦν νὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα τῆς βασιλείας του. Ἐν τῷ μεταξύ ἐξεχύθη ἀπὸ τοῦ ἠλεκτρικοῦ κωδωνίσκου ἡ φαιδρὰ παρατεταμένη κροῦσις, κατισχύσασα ὅλου τοῦ θορύβου.

Ὁ Παῦλος εἶχεν εἰσεέλθει διὰ τῆς ὀπισθίας θύρας καὶ ἐκάθησεν ἀπομεινωμένος εἰς τὴν ἐσχατιάν, ἐπὶ τοῦ βήθρου τοῦ τελευταίου παραθύρου. Ἄλλὰ καὶ ἐκεῖ δὲν ἐδυνήθη νὰποφύγῃ, ὡς ἐπεθύμει ἴσως, τοὺς γνωρίμους ἐκ τῶν πλησιεστέρων φοιτητῶν, οἵτινες προσῆλθον καὶ τον συνεχάρησαν. Τοὺς πύχαριστήσε διὰ τοῦ μᾶλλον εὐγενεστέρου μειδιάματος. Πλὴν ἦτο πολὺ μελαγχολικός. . . Τὴν ὥραν ἐκείνην τῆς δειλῆς, ἐν ᾗ ἐπλημύρει ἡ ὁδὸς Σταδίου, ἤσθάνθη ζωηρὰν τὴν διάθεσιν, ν' ἀπομονωθῇ καὶ νὰ ρεμβάσῃ, ἀφίνων τοὺς φίλους του συζητοῦντας περὶ τῶν ἐρώτων τῆς ἡμέρας καὶ τοῦ μαθήματος τῆς ἱππασίας. Ἐπιστρέφων, διῆλθε πρὸ τοῦ Πανεπιστημίου. Εἶδε φοιτητὰς ἀνερχομένους. . . ἦτο ἡ ὥρα τοῦ μαθήματος τοῦ πατρός του. Ἐσκέφθη ὅτι ἡ αἴθουσα τῆς παραδόσεως ἦτο ὁ τόπος, τὸν ὁποῖον ἐζήτηε τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Δὲν ἤξευρεν ἂν τύχῃ ἀπλῆ ὠδήγει πρὸς αὐτὴν τὰ βήματά του, ἢ ἀνάγκη τῆς ψυχῆς ὑπολανθάνουσα. . .

Ἡ ἀπότομος κατάπαυσις τοῦ θορύβου ἀνήγγειλε τὴν ἐμφάνισιν τοῦ καθηγητοῦ. Ἡ εἰσοδὸς τοῦ ἐχαιρετίσθη ὑπὸ τῶν φοιτητῶν δι' ἀσυνήθους τρόπου. Ἠγέρθη ὄλοι σύσσωμοι καὶ τον ἐχειροκρότησαν ἐγκαρδίως, παρατεταμένως. Ἐπὶ δύο λεπτὰ ἡ αἴθουσα ἀντήχει ὑπὸ τὸ ἐκκωφτικὸν πλατάγημα τῶν παλαμῶν. Ὁ κ. Ἀνδρεάδης ἀνῆλθε τὴν ἔδραν, μὲ τὴν συνήθη χάριν χαιρετῶν καὶ ἀποκρύπτων πᾶσαν συγκίνησιν. Ἀπέθηκεν ἐπὶ τοῦ γραφείου τὸν ὑψηλὸν πῖλον, πρὶν καθῆσθαι ἐπὶ τῆς βαρεῖας του καθέδρας, ἔκαμε νεῦμα νὰ παύσῃ τὸ χειροκρότημα, καὶ ἤγειρε τὴν φωνὴν του γλυκεῖαν, ὑποτρέμουσαν, ἄνευ ἴχνους ῥητορείας :

« Σὰς εὐχαριστῶ » τοῖς εἶπε, « διὰ τὰ ζωηρὰ ταῦτα δείγματα τῆς πρὸς ἐμὲ συμπαθείας σας. Ἡ χαρὰ ἐπὶ τῷ εὐτυχῇ γεγονότι τῆς ζωῆς μου, τὴν ὁποῖαν βλέπω ὅτι συμμερίζεσθε μετὰ τῶν προσφιλῶν μου, σεῖς μαθηταὶ προσφιλεῖς, συγκινεῖ βαθύτατα τὴν ψυχὴν μου. . . »

Εἰς τὴν φράσιν ταύτην ὁ Παῦλος ἤσθάνθη φρικίαςιν, καὶ ὑπὸ τὸ αἶσθημα τοῦτο ἤκουσεν ἕως τέλους τὴν προσφώνησιν τοῦ πατρός του. Συμμερίζονται τὴν χαρὰν τῶν προσφιλῶν των, τῶν οἰκείων του, τοῦ υἱοῦ του. Τοῦ υἱοῦ του. . . Ὡ, καὶ ἂν ἐγνωρίζον αὐτοὶ οἱ *συμμεριζόμενοι*, τί ἐκρυπτεν εἰς τὰ βάθη τοῦ λογισμοῦ του, αὐτὸς ὁ ἄφρων, ὁ συγκεκνημένος, ὁ καθήμενος ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ βήθρου τοῦ παραθύρου. . . ἂν ἀπεκάλυπτον ὅτι ὑπὸ τὸν υἱὸν ἐκείνον τὸν προσφιλῆ κρύπτεται τετραμένος ἀντεραστής ! . . Φοβερὰ θὰ ἦτο ἢ ἐπανάστασις τῶν σκέψεων, αἰτίνας θὰ ἠγείροντο αἰφνης ἐντὸς τῶν πολυπληθῶν ἐκείνων κρανίων,

τὰ ὁποῖα ἐβλεπεν ἀμαυρὰ ἐνώπιόν του. . . αἱ χεῖρες ὄλαι ἐκ τῆς ἐκπλήξεως θὰ ἔμενον ἀδρανεῖς καὶ δὲν θάντήχουν, ὅπως ἀντήχησαν ἐκ δευτέρου ἐντὸς τῆς αἰθούσης τὰ ἐνθουσιώδη ἐκείνα χειροκροτήματα. . .

Σιγὴ βαθεῖα. Ὁ καθηγητὴς ἐκάθησε καὶ ἤρχισε τὸ μάθημά του.

Ὁ Παῦλος. . . ἀντεραστής τοῦ πατρός του. . . Σκέψις αἰφνιδία, ὡς ἡ ἀστραπὴ ἢ λάμπουσα ἐν τῷ ζόφῳ τῆς νυκτός. Πρώτην φοράν τῷ ἐπήρχετο οὕτω καθαρά, οὕτω συγκεκριμένη, οὕτω φωτίζουσα ἢ ἐνοῖα. . . πρώτην φοράν ἰθεώρει τὸ ζήτημα ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην. Ἦτο ἀπλουστάτον οὕτως εἶχε τὸ πρᾶγμα καὶ ὅμως ἡ φοβερὰ φράσις, ἣτις ἀκόμη δὲν εἶχε πλήξει ἐνδιαθέτως τὴν ἀκοήν του, τὸν κατετρόμαξε. Τὴν ἐπανέλαβεν : ἀντεραστής τοῦ πατρός του. . . Τῷ ἔκαμινεν ἐντύπωσιν πρὸ πάντων ἡ κατηραμένη ἐκείνη προθεσις *ἀντί*. . . Ὄταν ἐώρταζον μετὰ τόσης εὐφροσύνης τοὺς γάμους τοῦ μικροῦ Ντιντῆ μετὰ τῆς Μαρίας Δούκα, ποῖος ἄρα γε ἐσκέφθη τότε, ἀποβλέπων εἰς τὴν μικρὰν ηλικίαν τῶν νεονύμφων, ὅτι θὰ ἐγεννᾶτο ἐξ αὐτῶν ἐν δυστυχῆς νευρικῶν πλάσμα, τὸ ὁποῖον ποῖν ἤθελε παρέλθει εἰκοσαετία, ὄρφανὸν μητρός θὰ ἔβλεπε τὸν πατέρα του ἀντιζήλον ἐν τῷ βιωτικῷ ἀγῶνι, ἠναγκασμένον νὰ λυπῆται εἰς τὴν χαρὰν του, νὰ σπαράσσεται εἰς τὴν εὐδαιμονίαν του ; . . Ἐν τούτοις συνητήθησαν οἱ δύο εἰς τὰ ὄνειρα καὶ εἰς τὰς ἐλπίδας, καὶ ἔπρεπε νάντιπαλαίσωσιν. Ὄταν ἐξωθεῖτο ἕως ἐκεῖ τὸ πρᾶγμα, δὲν ἦτο πλέον υἱὸς του. Διὰ νὰ μείνῃ εἰς τὸ ἐξῆς ἀγνὸς καὶ ἀκηλίδωτος ὑπὸ τὴν ιδιότητα ταύτην, ἢ ἔπρεπε νὰ καταπνίξῃ πᾶν ἴχνος αἰσθήματος ἐρωτικοῦ, ἢ ἔπρεπε νὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιον τοῦ πατρός του μὲ τὸ θάρρος ἀντιζήλου καὶ νὰ τῷ εἶπῃ :

« Τὴν κόρην τὴν ὁποῖαν θὰ νυμφευθῆς, τὴν ἀγαπῶ ἐγώ ! »

Μέσος ὅρος δὲν ὑπῆρχεν ἢ υἱὸς ἀληθῆς, ἢ ἐχθρὸς εὐσυνείδητος. Τὸ νὰ κρύπτῃ ὑποκριτικῶς ἔνοχον πάθος, νὰπατᾶ ἔστω καὶ κατὰ διάνοιαν τὸν πατέρα του, νὰ ζῆ ἐν ἡμεῖς μὲ πληθὺν προσωπίων, δὲν θὰ το ἠνείχετο ἕως τέλους ὄχι μόνον ἡ φυσικὴ του εὐθύτης, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ υἱικὸν φίλτρον.

Μὲ τὰς σκέψεις ταύτας ἀντέβλεπε τὸν πατέρα του ἐπὶ τῆς ἔδρας. Ἡ ἀνύποπτος χαρὰ ἐφώτιζε τὴν συμπαθῆ προτομὴν του ὡσεὶ μὲ αἴγλην εὐτυχίας. Ἐλαμπον τὰ δίοπτρά του πολυτρόπως ἐν ᾗ ἐστρέφετο δεξιὰ-ἀριστερά, καὶ ἐστιλβεν ὁ μεταφωτὸς λαίμοδετής του, καινουργῆς, τοῦ ὁποίου τὸ χρῶμα καὶ τὸ σχῆμα ἐσημείωσαν ἤδη οἱ κομψευόμενοι. Ἐστήριζεν ἐπὶ τῆς ἔδρας συμπεπλεγμένας τὰς χειροκτιοφόρους χεῖρας, φέρων ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μέχρι τοῦ προσώπου τὸν μακρὸν αὐτοῦ δεικνῶν.

Ἐπιταὶ συνέξειν

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ.